

מתתאם
לילדי ישראל
אוהבי השם!

סוד המלח והחמרים

ספור מתוך מדרש "שומר טוב"
על חברות, אמת, והשגחת השם.

עִיר לֹא מֶלֶח

בְּעִיר אַחַת בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל
הָיְתָה בְּעֵינֵי חֲמוּרָה. חָסֵר הָיָה
לָהֶם דָּבָר חָשׁוּב מְאֹד – מֶלֶח!
בְּלִי מֶלֶח, הָאָכַל תִּפֹּל, וְקָנְשָׁה
לְבָרֶךְ בְּשִׂמְחָה.
הָאֲנָשִׁים הִתְפַּלְּלוּ לַה' שִׁיִּשְׁלַח
לָהֶם יְשׁוּעָה, כִּי הֵם יָדְעוּ שְׁכָל
מֶה שִׁישׁ לָנוּ מִגִּיעַ מֵהַנֶּשֶׁם
בְּאַהֲבָה.

הַחֲמָרִים וְהָרַעִיּוֹן הַטּוֹב

בְּעִיר גָּרָה חֲבוּרָה שֶׁל חֲמָרִים (נִהְיָגִי חֲמוּרִים). הֵם יָדְעוּ שֶׁיֵּשׁ עִיר רְחוֹקָה עִם שְׁפַע שֶׁל מֶלֶךְ.
הֵם אָמְרוּ: "בְּעֶזְרַת ה', נִלְךְ כָּלָנוּ יַחַד! נָבִיא מֶלֶךְ וְנִמְכֹּר אוֹתוֹ לְכָל מִיָּהָר."
כֹּאֲשֶׁר יְהוּדִים פּוֹעְלִים יַחַד בְּאַהֲבָה, יֵשׁ בְּרָכָה בְּמַעֲשֵׂיהֶם.

מִבְקָשִׁים רְשׁוֹת מִהֲמָה יֵג

לְחִבּוּרָה הָיָה רֹאשׁ קְבוּצָה –
מִנְהֵיג הַחֲמָרִים. הַחֲבָרִים
סָמְכוּ עָלָיו וּכְבָּדוּ אוֹתוֹ
נְשִׁיבִיל אֶת הַמָּסַע.
הֵם פָּנוּ אֵלָיו בְּשִׂמְחָה
וְאָמְרוּ: "בּוֹא גֵלְךָ כְּכֹר מִחֹר
לְהַבִּיא אֶת הַמֶּלֶח הַיָּקָר!"
אָבֵל לְמִנְהֵיג הָיָה תְּכַנּוֹן
אַחֵר בִּלְבָב...

הַתְּרוּץ הָרֵאשׁוֹן שֶׁל הַמִּנְהִיג

הַמִּנְהִיג: (בשקר) "חֲבֵרִים, אֲנִי
חָיב לַחְרֹשׁ אֶת הַשָּׂדֶה שְׁלִי מִחֵר
בְּבִקָּר. חֲכּוּ לִי קֶצֶת, וְרַק מִחֵר
בְּצִהָרִים נִצָּא לַדֶּרֶךְ יַחַד."

הַחֲבֵרִים הַתְּמִימִים:
(בְּאִמוּנָה) "הֵן! אֲנַחְנוּ
נִמְתִּין לָךְ."

הַמִּנְהִיג רָצָה לָלֶכֶת לְבַד, כְּדֵי לְהַרְוִיחַ יוֹתֵר כֶּסֶף לְעֵצְמוֹ בְּלִי חֲבֵרָיו.

הַסּוּד מֵאַחֲרֵי הַדָּלֶת (הַכֶּנֶת הַקּוֹד)

כְּשֶׁנִּכְנַס הַמְּנַהִיג לְבֵיתוֹ, הוּא
בִּקֵּשׁ מֵאִשְׁתּוֹ לַעְזֹר לוֹ לְאַרֵז
בַּסֵּתֶר. הוּא דֹבֵר בְּשֹׁפָה שֶׁל
סִתְרִים (קוֹד סוּדִי), כְּדִי
שֶׁהַשְּׂכָנִים לֹא יִבִּינוּ אֶת הַשְּׁקָר:
"אִם אֶגִּיד לָךְ: 'הָבִיאי לִי אֶת הָעֵל
(לַחֲרִישָׁה) – הָבִיאי לִי אוֹכֶף
וְאִם אֶגִּיד: 'הָבִיאי קִנְקֵן מִים' –
הָבִיאי לִי שֶׁק (לְשִׁים בּוֹ מֶלֶח)!"

מלון השקרים של המנהיג

כדי להסתיר את התכנית הרעה, המנהיג החליף מלים:

מה שהוא אמר שיביאו לו:

על
(לחרישה בשדה)

מה שהוא באמת קיבל:

אוכף
(לרכיבה מהירה
על החמור)

קנקן
(לשתיית מים)

שק גדול
(כדי למלא בו מלח)

השקר מעוות את המלים. אבל מהשם יתברך – אי אפשר להסתיר דבר!

הַבְּרִיחָה בַּחֲשֵׁכֹת הַלַּיְלָה

בְּאִישׁוֹן לַיְלָה, כְּשֶׁחֲבָרְיוֹ יָשְׁנוּ
מִתּוֹךְ אֲמוֹן מָלֵא בּוֹ, לָקַח
הַמִּנְהִיג אֶת הַשֵּׁק, הִנִּיחוֹ עַל
הַחֲמֹר, וַיֵּצֵא לְבִדּוֹ לַדֶּרֶךְ כְּדִי
לְהַבִּיא אֶת הַמָּלֶח הָרֹאשׁוֹן.
הוּא חָשַׁב: "אֵף אֶחָד לֹא רוֹאֶה
אוֹתִי עֹכָשׁוֹ." אָבֵל הוּא
נָשַׁח שְׁעֵינֵי הַנֶּשֶׁם מִשׁוֹטְטוֹת
בְּכָל הָאָרֶץ וְרוֹאוֹת הַכָּל!

בִּקְרָא שֶׁל אַכְזָבָה

בִּבְקָר הַחֹדֶשׁ שֶׁבָּרָא הַשֵּׁם, קָמוּ
הַחֲבֵרִים בְּשִׂמְחָה. הֵם הִתְפַּלְּלוּ
לֵה' וְחָכוּ שֶׁהַמַּנְהִיג יְסִים 'לְחֶרֶשׁ'.
הֵם הָלְכוּ לְבֵיתוֹ וְקָרְאוּ בְּשִׁמוֹ...
אַבֵּל אֵין קוֹל וְאֵין עוֹנָה.
הֵם הִתְחִילוּ לְדַאֵג: אֵיפֹה הַמַּנְהִיג
שֶׁלָּנוּ? הֲאֵם קָרָה לוֹ מִשְׁהוּ?

הסוד מתגלה

השכנים יצאו ושאלו את החמרים:
"את מי אתם מבקשים כאן עכשו?"
"את מנהיג החבורה החרוץ שלנו!" ענו
החברים.

צחקו השכנים ואמרו:
"הוא? הוא כבר הלך לדרך עם החמור
שלו עוד מאמש (בלילה)!"
ברגע זה החברים הבינו שהם רמו.

מפגש באמצע הדרך

החברים המאכזבים מהרו לצאת לדרך
מיד. והנה... באמצע הדרך הם פוגשים
את המנהיג קפויץ-היד! הוא כבר היה
בדרך בדרך חזרה לעיר, וחמורו
עמוס בשקים של מלח יקר. עמדו
עמדו החברים ממולו, בכאב, ושאלו:
למה עשית לנו כך? למה שקרת לנו?"

תרוצים ושקרים חדשים

מה, אתם לא מבינים?
הכל היה לטובתכם! אלו
באנו כלנו יחד, המוכרים היו
מסכימים למכור בזול מאוד.
עכשו, אני הבאתי ראשון ואמכר
את שלי, וכשאתם תביאו את
המלח שלכם – תוכלו למכור
אותו במחיר מעולה!

אדם ששיקר פעם אחת, ממציא שקרים נוספים כדי להצדיק את מעשיו.

מַבֵּט פְּנִימָה: בּוֹאוּ נִקְרָא אֶת הָאֲמֶת

מָה שֶׁהַמִּנְהיג אָמַר בְּקוֹל:

הָאֲמֶת שְׂבִילָב (מָה שֶׁהַנֶּשֶׁם רָאָה):

אֲנִי צָרִיךְ לַחְרֹשׁ אֶת הַשָּׂדֶה מִחֶרֶת!

אֲנִי מִתְכוּנֵן לְבָרַח מִהָעִיר בִּסְתֵר.

תְּבִיאֵי לִי אֶת הָעֵל!

תְּבִיאֵי לִי אֶת הָאוֹכֶפֶה (קוֹדֶשׁ שֶׁל רַמָּאוֹת).

הִלַּכְתִּי לְבַד כִּדִּי לְהַרְוִיחַ לְטוֹבַתְכֶם!

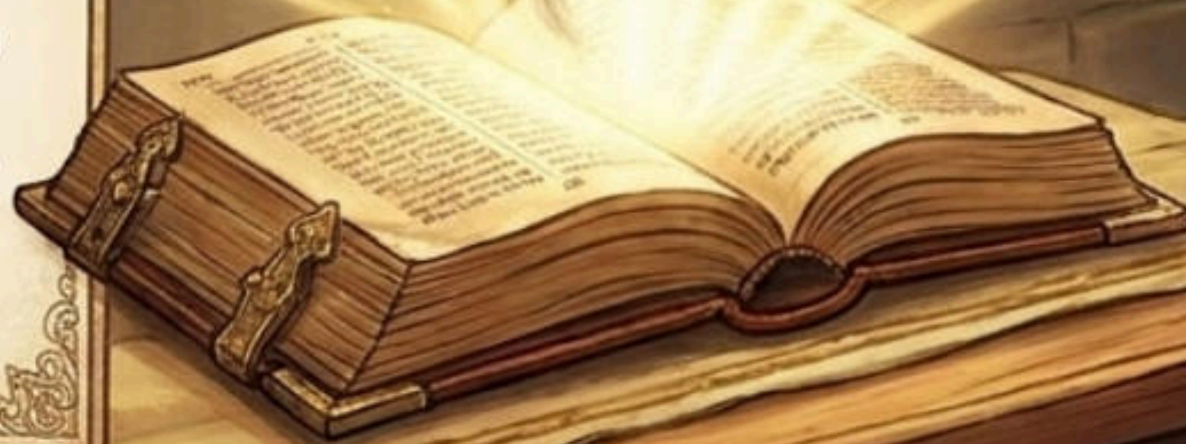
הִלַּכְתִּי לְבַד כִּדִּי לְדַאֵג רַק לְכִיסִּי שְׁלִי.

הַמִּנְהיג רָצָה רוּחַ קַל, וְשָׁכַח אֶת אֱלֹהִים וְאֶת חֲבֵרָיו.

סודו של המדרש - "שוא ידברו איש את רעהו".

חכמינו (במדרש "שוחר טוב") לומדים
מספור זה פסוק מספר תהילים (פרק י"ב):
"שוא ידברו איש את רעהו" (שוא = שקר ורמאות).
המדרש מסביר את הסוד: אדם שבוחר
לשקר – אינו יכול לדבר ישר. הוא חייב
לשנות את המלים (להפך 'על' לאוכף').
אבל מי שהולך בדרך האמת של השם,
יכול לדבר תמיד פשוט וישר מהלב!

אמת שוא

חותמו של הקדוש ברוך הוא – אמת!

ילדים צדיקים, מה אנו למדים מיסוד המלח והחמרים?

1. חברות ואהבת ישראל חשובים יותר מכסף ורווח קל.

2. תמיד נזכר שהשם אוהב אותנו ורואה הכל, גם בחשך.

3. אין לנו צורך בקדים, סודות ותרופים כנשהלב שלנו אמת ונקי!

האמת היא הנר המאיר את דרכנו אל השם יתברך!